

STORA ROVDJUR 2024

SVA:s rapport 109/2025

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

EN HÄLSA: FRISKA DJUR, TRYGGA MÄNNISKOR, HÅLLBAR FRAMTID

SVA är en myndighet med det övergripande uppdraget att främja djurs och människors hälsa, samt att verka för en god djurhållning och miljö. Genom friska djur, god djurhållning och hållbar miljö främjas människors hälsa och friska ekosystem. Detta samband definieras med det internationella begreppet ”One health”, vilket betyder ”En hälsa”. Att arbeta utifrån detta holistiska perspektiv där jordens alla arter och livsmiljöer hanteras som sammanlänkade är inte nytt, men har blivit alltmer aktuellt i takt med att förändringar i interaktioner mellan människor, djur, växter och livsmiljöer sker allt snabbare.

Människan ökar i antal och utbredning och fler människor och djur kommer i kontakt med varandra. Denna kontakt kan vara mycket positiv i flera olika aspekter, men mer kontakt innebär också fler tillfällen för sjukdomar att spridas mellan djur och människor. Klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och omfattande förändrad markanvändning skapar nya förhållanden som ger möjligheter för sjukdomar att spridas. Det moderna samhällets möjlighet till snabb förflyttning av människor, djur och produkter bidrar också till att sjukdomar kan spridas både snabbt och långt.

SVA jobbar med hälsoövervakning av vilda och tama djur, forskning och metodutveckling. På så vis kan vi se trender, förebygga sjukdomsutbrott, verka för friska djur och bidra till en hållbar framtid.

Författare: Emma Höök & Erik Ågren, Viltsektionen SVA

Foton: Pixabay

Citeras: Höök, E., Ågren, E., Stora Rovdjur 2024. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. 2025
SVA Rapportserie 109 ISSN 1654–7098

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	2
Undersökningar på SVA	3
BJÖRN	5
JÄRV	7
LODJUR	8
VARG	10
Referenser	12

Förord

Hantering av kroppar och delar av kroppar från de fyra stora rovdjuren björn, järv, lodjur och varg ingår i SVA:s uppdrag från Naturvårdsverket (NV-03415-23). Denna årsrapport redovisar resultat från de aktiviteter som utförts inom detta uppdrag under 2024. Viltsektionen inom avdelningen för patologi och viltsjukdomar på SVA ansvarar för hantering och sammanställning av prover samt data från döda stora rovdjur. Rapporten har en sammanfattande del varefter resultat från respektive djurslag presenteras var för sig.

I rapporten finns information om specifika fynd som gjorts vid undersökning av de döda rovdjuren. Individerna refereras till i rapporten genom ID-nummer i förvaltande myndigheters rovdjursdatabas Rovbase, M-nummer, vilket består av "M" och därefter ett unikt sex-siffrigt löpnummer. Genom den allmänna ingången på webbplatsen www.rovbase.se kan den intresserade hitta publik information om rovdjuren som registrerats av länsstyrelser, SVA, Naturhistoriska riksmuseet m.fl.

Resultaten i rapporten hänvisar till djur och prover som inkommit till SVA under året – inte nödvändigtvis alla djur som dött under kalenderåret. Likaså fallvilt eller skelettdelar som hittas i naturen registreras under det år de inkom till SVA, och inte nödvändigtvis det år de dött.

Vid övervakning av naturlig dödlighet hos vilda djur räknar man med att ett antal döda djur aldrig återfinns. Därmed går det inte med exakthet att säga hur stor andel av hela populationer som dör av olika dödsorsaker. Med en likartad övervakning under flera år kan däremot variationer i dödligheten av specifika orsaker jämföras över tid. Alla siffror om dödlighet i denna rapport baseras således på de djur som återfunnits och skickats in till SVA för undersökning, och inte som en andel av hela populationen.

Uppsala 2025-01-31

Emma Höök, biolog, viltsektionen SVA
Erik Ågren, sektionschef, viltsektionen SVA

Sammanfattning

DE FYRA STORA ROVDJUREN 2024

Under 2024 registrerade SVA 872 hela kroppar eller delar av stora rovdjur.

Brunbjörn (*Ursus arctos*)

Totalt inkom 557 hela kroppar eller delar av björnar till SVA 2024. Majoriteten inkom från förvaltningsrelaterade åtgärder, dvs. licensjakt och skyddsjakt. Totalt förolyckades 11 björnar i trafik eller avlivats vid eftersök till följd av kollision med tåg eller bil. Tre björnar inkom som rättsmedicinska ärenden, med sekretess. Under obduktionerna hittades en del fall av äldre eller färskta naturligt uppkomna skador. Enstaka andra fynd och en del bifynd, såsom missbildningar, parasiter och anmärkningar på tandhälsan gjordes. Utifrån undersökningarna bedöms björnstammen ha ett gott hälsoläge.

Järv (*Gulo gulo*)

Totalt inkom 35 järvar under året, varav åtta från skyddsjakt och 22 från licensjakt (tre järvar fällda under licensjakten 2024 inkom till SVA 2025). Ett djur hade förolyckats i vägtrafik och två hade dödats av annat rovdjur. Måttligt tandslitage, några saknade samt frakturerade framtänder noterades hos 13 järvar. En järv inkom som rättsmedicinskt ärende, med sekretess. Antalet inkomna järvar är per år lågt, men över tid erhålls en bild av hälsoläget hos populationen. Baserat på de djur som undersökts vid SVA får järvar anses ha ett bra hälsoläge. De flesta år påträffas inga fynd av allvarliga sjukdomar.

Lodjur (*Lynx lynx*)

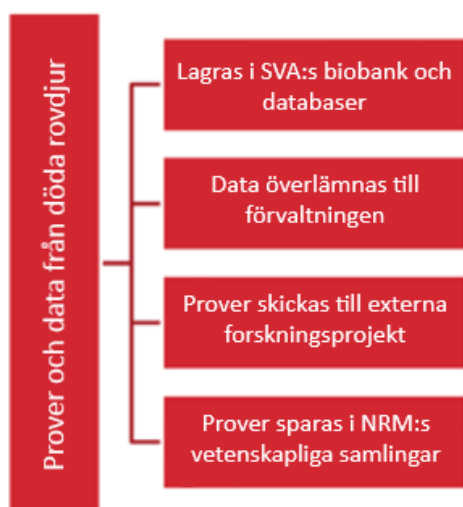
Totalt inkom 216 lodjur under året, där 137 var fällda under licensjakt och 19 under skyddsjakt. Hos fallvilt var liksom tidigare år trafikolycka den vanligaste dödsorsaken. Några bifynd noterades vid obduktionerna. Tre honor hade en extra binjure och en individ hade en cysta i en av njurarna. Sju lodjur hade rävsabb. Rävsabb är den vanligaste förekommande allvarliga smittsamma sjukdomen i denna population. I övrigt anses hälsan hos lodjurspopulationen vara god.

Varg (*Canis lupus*)

Totalt inkom 64 vargar till SVA, varav majoriteten hade fällts under licensjakt eller skyddsjakt. I kategorin fallvilt hade fem vargar dött i trafikolyckor. Obduktionsfynd var bland annat äldre avläkta skelettskador. Tre hanar var kryptorkida. Enstaka djur hade bett- eller tandfel av mindre betydelse. Dvärgbandmask har inte påvisats hos någon av de provtagna vargarna. Utifrån undersökta djur anses vargpopulationen över lag ha ett gott hälsoläge, trots förekomsten av vissa förändringar som för individen oftast inte är avgörande för hälsan, såsom kryptorkism eller lindrigare bettfel.

Undersökningar på SVA

Genom att ta prover och samla data för döda rovdjur kan övervakning av dödsorsaker och sjukdomsförekomst ske. Flera prover och data är också viktiga för rovdjursförvaltningen. Insamlat material och data används också för pågående och framtida forskning inom olika ämnesområden, samt förs in i nationella vetenskapliga zoologiska samlingar.

Rutiner för provtagning och datainsamlande är till viss del likformade för samtliga rovdjursarter, medan vissa moment skiljer sig åt. Nedan beskrivs den övergripande ramen för SVA:s övervakning och insamling.

FASTSTÄLLANDE AV DÖDSORSAK

Fallvilt, utom trafik

Rovdjur som dör en s.k. ”naturlig död” – så kallat fallvilt - ger information om naturliga dödsorsaker inom populationen. Dessa inkluderar exempelvis smittsamma eller spontant uppkomna sjukdomar, utmärgling, olyckor och predation. Eftersom en del av fallviltet aldrig återfinns går det inte med exakthet säga hur stor andel av hela populationer som dör av de olika dödsorsakerna. Däremot gör

en kontinuerlig och likartad övervakning, som löper över flera år, det möjligt att se variationer i dödligheten av specifika orsaker.

Ibland går det inte att fastställa en dödsorsak. Speciellt vanligt är det om djuret är för ruttet eller enbart kroppsdelar inkommit. Även om dödsorsaken förblir okänd, bidrar det inskickade djuret eller djurdelen ändå ofta med material som är viktigt för sjukdomsövervakning, forskning och förvaltning.

Licensjakt, skydds jakt och trafikolycka
Djur som avlivas till följd av förvaltningsbeslut eller dör till följd av annan direkt mänsklig påverkan, såsom trafikolyckor, är lika viktiga att undersöka då de vanligtvis representerar djur som förväntas vara friska och i god kondition. Obduktionerna bidrar till kunskap om normalvariationen hos den vilda populationen, och förändringar kan därför visa på skiften i miljö och hälsa. De bidrar också med viktigt provmaterial och data till rovdjursförvaltning samt forskning.

BIFYND

Vid obduktion noteras förutom dödsorsak även förändringar och bifynd som inte är del av dödsorsaken. Detta kan vara mindre missbildningar, färska eller äldre skador, sjukliga förändringar, parasiter eller andra fynd. Vid licensjakt på björn inkommer endast vävnadsprover, och alla sjukliga förändringar kan därför inte upptäckas. Länsstyrelsens besiktningsperson dokumenterar dock uppenbara synliga sjukliga avvikelser.

PROVTAGNING

För samtliga djur som inkommer till SVA tas en rad olika vävnadsprover när det är möjligt och relevant; mjälte, lever, njure, lunga, muskel, tarm, blod, urin, hud, fett och tand. Det förekommer också att andra prover tas för vissa av arterna. Prover lagras i SVA:s biobankfrysar för fortsatta studier eller framtida forskning, och vissa skickas till pågående forskningsprojekt och till Naturhistoriska riksmuseet. Vissa prover används för att förse rovdjursförvaltningen med

data. Till exempel skickas muskelvävnad för att med DNA-analys identifiera individer genetiskt, och tand- eller tandrot skickas för att åldersbestämma djuren.

Vid licensjakt (samt i vissa fall vid skyddsjakt från och med år 2021) på björn inkommer inte djuret som helkropp utan endast vävnadsprover och eventuella sjukliga förändringar på dessa individer kan därför inte alltid upptäckas. Proverna tas av länsstyrelsens besiktningsperson och skickas in till SVA. Vilka prover som tas vid licensjakt kan variera. Under 2023 reviderades provtagningsförfarandet. En förvaltningsprovtagning genomfördes på samtliga björnar och en utökad provtagning genomfördes på var femte björnhona över 70 kg (dvs. vuxen). Licensjakten på björn 2024 utfördes i enlighet med den revidering som gjordes 2023.

ÅLDERSBEDÖMNING

Vid obduktion bedöms rovdjuren som årsunge, fjolårsunge eller vuxen genom kroppsstorlek, könsorgan, tanduppsättning, tillväxtzoner i skelettet, och förekomst av bräss (tymus) intill hjärtat (brässen tillbakabildas vid könsmognad).

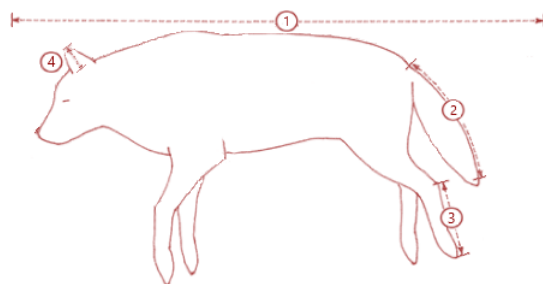
Ålder - i antal levnadsår - kan inte bestämmas vid obduktion. En tandrot från varje rovdjur som bedömts som vuxen skickas därför till Matson's Laboratory i USA, ett laboratorium specialiserat på åldersbestämningar av vilda djur. Genom att räkna antalet årsringar i tandrotens cementlager ses hur många vintrar djuret levt, då cementen bildas i tätare densitet under vintern. Resultaten används i förvaltning och forskning.

REPRODUKTION

Livmoder, äggstockar, testiklar och sädesledare används för studier kring artens reproduktion men också för kartläggning av individens reproduktionshistorik. En honas senaste reproduktion kan ses som mörka ärr i livmodern. På testiklar med sädesledare kan studier kring förekomst och uppkomst av cystor på sädesledare genomföras. Testiklarnas storlek och missbildningar såsom kryptorkism är också viktigt att notera. Olika storlekar på testiklar, eller underutvecklade testiklar samt kryptorkism kan vara tecken på störningar i reproduktion.

MÅTT

Alla djur mäts och vägs. Måtten gör det möjligt att följa hur det jaktliga uttaget ur rovdjursstammarna sker och säger något om stammens kvalitet. Mått och vikt är också grunduppgifter som ofta behövs i forskning kring djuren, t. ex. kan det vara viktigt att veta djurets kondition och då är måtten i förhållande till vikten relevanta. Mått används också för att beskriva arten i nationella zoologiska samlingar, samt är en parameter som kan användas för att åldersbestämma djuret.

Årligen inkommer ett mindre antal djur eller djurdelar som del i rättsliga utredningar, där misstanke om brott föreligger. Pågående förundersökningar är sekretessbelagda.

BJÖRN

SAMMANFATTNING

Under 2024 skickades det in hela kroppar eller delar av sammanlagt 557 björnar till SVA. Majoriteten av dessa kom från licensjakten (79%) och skydds jakt (9%). Annan dödsorsak var trafikolyckor (2%). Tre björnar inkom som sekretessbelagda fall. Hälsoläget i björnpopulationen baserat på undersökningarna av björnar i helkropp, anses vara gott. Nedan följer information om björnarna under respektive dödsorsak och de obduktionsfynd som gjorts.

FÖRVALTNINGSBESLUT

Licensjakt

Totalt fälldes/avräknades 491 björnar under årets licensjakt. Av de 491 björnarna var tre påskjutna och enbart avräknade tilldelningen. SVA fick kompletta prover från 439 fällda björnar.

Från licensjakten för björn skickas endast vävnadsprover, alltså inte hela kroppar, till SVA för analys. Proverna tas av länsstyrelsernas besiktningspersonal, som även noterar eventuella övriga fynd på djuret. Årets besiktningar utfördes i enlighet med föregående års förfarande. Samtliga fällda björnar omfattades av en förvaltningsprovtagning. En utökad provtagning genomfördes på var femte björnhona över 70 kg (dvs. vuxen) samt alla märkta inom Skandinaviska björnprojektet.

Vid en förvaltningsprovtagning tas olika kroppsmått, vikt, en tand för åldersbestämning, muskelprov för DNA-analys samt en hudremsa som referensprov. Vid en utökad provtagning så utförs allt detta men även ett antal andra prover tas ut – såsom blod, livmoder och äggstockar. Fynd av hud- och tarmparasiter, skador samt eventuell vätska i spenar noteras också.

Mer detaljer om björnar fällda under licensjakten finns i rapporten ”Licensjakt på björn 2024” på SVA:s webbplats.

Skydds jakt

Totalt inkom 50 björnar, som helkropp eller som provmaterial, från skydds jakt. Av dessa var merparten från Norrbottens län.

FALLVILT

Trafikolyckor

Totalt dog 11 björnar i trafik, ungefär hälften av tåg och hälften av bil.

OBDUKTIONSFYND

Färska och äldre skador

Totalt 15 björnar som fällts under licensjakten dokumenterades ha äldre skador (ej skottskada). Dessa skador var i huvudsak från yttre våld (traumatiska skador), såsom bett och rivsår, sannolikt från sammandrabbningar med andra björnar.

Missbildning

Av de björnhanar fällda under licensjakt vars reproduktionsorgan undersöktes noterades en hane vara kryptorkid (när en eller båda testiklar inte har vandrat ner till pungen normalt).

En ung björn (M532293) som hade bland annat en gammal skada vid rygglutet där svanskotor och övre delen av korsbenet saknades. Frånvaron av svans och delar av korsbenet utgör en troligen förvärvad missbildning till följd av en bitskada tidigt i livet. En hona (M532275) från Malung, Dalarnas län, saknade även hon svans. Antingen är detta en medfödd missbildning eller att hon förlorade svansen tidigt i livet.

Tandhälsa

Totalt hade nio björnar anmärkningar på tänder. Skador och förslitningar på tänderna uppkommer ofta med åldern.

Parasiter

Tarmparasiter finns hos björn i vissa geografiska områden. I mindre mängder orsakar de normalt inte sjukdom eller skada. Spolmasken *Baylisacaris transfuga* är en rundmask (nematod) som endast har brunbjörn som huvudvärd. Bandmaskar hos björnar är en plattmask (cestod), som till skillnad från spolmasken har en mellanvärd i sin livscykel.

Under licensjakten 2024 hade fyra björnar tarmparasiter, av de som undersöktes. Tre av fallen var från Västernorrlands län och en från Norrbottens län. Björnarna från Västernorrland hade spolmask medan björnen från Norrbotten bar på bandmask.

Trikinanalys av björnslaktkroppar görs av jägare som ska äta eller sälja björnkött. Ingen av 317 björnar som undersöktes under 2024 hade trikiner.

KÖNSFÖRDELNING, STORLEK OCH ÅLDER

Av de inkomna björnarna var 281 (50%) honor och 268 (48%) hanar. Resterande individer omfattades antingen av sekretess eller att det var endast del av kropp som funnits och skickats in.

Vikter hos björnar kan variera mycket. Den minsta björnen vägdd på SVA var en årsunge som vägde 11,2 kg (M535397). Den största var en vuxen hane (M532123) som vägde 220 kg. Medelvikten för vuxna björnar var 116,2 kg.

Vid undersökning av helkroppar (licensbjörnar ej inkluderade) bedömdes 40 björnar som vuxna och 22 som ungdjur eller årsungar.

JÄRV

SAMMANFATTNING

De stora rovdjur som SVA får in minst antal av årligen är järv. Under 2024 inkom 35 järvar, de flesta som flådd helkropp. Åtta fälldes i skydds jakt och 25 järvar fälldes under licensjakt, varav 23 järvar kom in till SVA under 2024. En dog i trafikolycka och två dog till följd av rovdjursangrepp. En järv var ett rättsmedicinskt ärende, med sekretess. Hälsan hos de obducerade järvarna var över lag god.

FÖRVALTNINGSBESLUT

Licensjakt

Totalt fälldes 25 järvar under licensjakten 2024. Tre av dessa inkom dock i januari 2025. Beslut om licensjakt fattades av länsstyrelsen i Jämtland. Vid licensjakt får jägaren behålla järvskinnet, och därför skickas flådda hela kroppar till SVA för obduktion. Se rapporten ”Licensjakt på järv 2024” som hittas på SVA:s webbplats för detaljer kring de undersökta järvarna.

Skydds jakt

Åtta järvar fälldes under skydds jakt 2024. Sju fälldes i Jämtlands län och en i Norrbottens län.

FALLVILT

Trafikolyckor

En järv hade dött av biltrafik, en ung hona (M535314) från Jämtlands län. Sedan 2009 är det som mest två järvar per år som varit trafikdödade.

Naturliga och andra dödsorsaker

Två årsungar hittades döda med skador som visade sig orsakat av annat rovdjur.

OBDUKTIONSFYND

Tandhälsa

Totalt hade 13 järvar noteringar om trasiga, slitna eller saknande tänder. Järven (M535355) som fälldes under licensjakt hade en annorlunda skada på samtliga hörn-och framtänder. Troligen till följd av en mineraliseringsstörning av emaljen vid tandutvecklingen.

Parasiter

Järvar brukar vanligen inte bära på parasiter i samma omfattning som de andra stora rovdjuren. Inga parasiter påträffades under årets undersökningar.

Andra fynd

En hona (M531425) fälld under skydds jakt var dräktig i ett tidigt stadie med två foster.

KÖNSFÖRDELNING, STORLEK OCH ÅLDER

Av de inkomna järvarna var 16 honor (46%), 16 var hanar (46%) och på resterande kunde kön inte bedömas eller att individen omfattades av sekretess. Den lättaste järven var en årsunge på från Jämtland på 2,4 kg (M532127). Den tyngsta var en hane (M535334), också från Jämtland, på 14,5 kg. Medelvikten bland järvarna var 10,3 kg. Av de inkomna järvarna kategoriserades 26 som vuxna, åtta som årsunge/ungdjur, en individ omfattas av sekretess.

LODJUR

SAMMANFATTNING

Under 2024 inkom det 216 lodjur till SVA, de flesta till följd av förvaltningsbeslut, såsom licensjakt (63%) och skyddsjakt (9%). Trafikolyckor var vanligt förekommande (18%), där vägtrafik var vanligare än spårbunden trafik. Andra dödsorsaker var rävskaab och utmärgling. Tre lodjur hade extra binjurevävnad i buken. Hälsostatusen hos de inkomna lodjurena bedöms vara generellt god.

FÖRVALTNINGSBESLUT

Licensjakt

Under licensjakten 2024 fälldes totalt 139 lodjur där 137 undersöktes på SVA. Beslut om licensjakt fattades av länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Uppsala, Värmland, Västerbotten, Västernorrland, Västmanland, Västra Götaland, Örebro och Östergötland.

Vid licensjakt får jägaren behålla lodjursskinnet, och därför skickas flådda hela kroppar till SVA för obduktion. Vid tecken på skabb ska päls eller prov från päls skickas till SVA för analys. Vid skador på klor eller tassar dokumenteras detta av länsstyrelsens besiktningsperson. Se rapporten "Licensjakt på lodjur 2024" som hittas på SVA:s webbplats för detaljer kring de undersökta lodjurena.

Skyddsjakt

Totalt inkom 19 lodjur efter skyddsjakt under året, merparten av dem fällda i Jämtlands län.

FALLVILT

Trafikolyckor

Trafikolyckor är den vanligaste dödsorsaken efter jakt. Under 2024 registrerades 38 lodjur förolyckade i trafiken, 37 i vägtrafik och 11 i spårtrafik.

Naturliga och andra dödsorsaker

Fyra obducerade lodjur hade svultit ihjäl, samtliga till följd av skabbinfektion. Ytterligare ett lodjur var angripet av skabb, dock var kroppen kraftigt förrutnad.

Ett lodjur (M535341) visade sig vara positiv för parvovirus (kattpest), vilket är mycket ovanligt förekommande hos lodjur.

OBDUKTIONSFYND

Äldre skador

Några lodjur hade mindre, äldre skador. Individ M535703 från Stockholms län hade äldre fraktur av bäcken och lårbenshuvud till följd av ett äldre trubbigt trauma. Lodjur M531818 hade en del av tarmkröset delvis i brösthålan, genom ett hål i mellangärdet. Grumligt vänsteröga sågs hos individ M531760 till följd av någon mekanisk skada som var utläkt, men små mängder växtmaterial sågs mikroskopiskt. Ett lodjur hade en äldre skottskada i en armbåge.

Missbildningar

Tre honor hade en liten extra bit binjurevävnad (ektopisk binjure) som låg i buken några centimeter från en av äggstockarna.

Tandhälsa

Av 216 lodjur vars tandstatus undersöktes hade 124 lodjur någon notering om frakturer, slitage och/eller avsaknad av tänder.

Parasiter

Lodjurens i särklass vanligaste parasiter är bandmask (cestoder) och spolmask (nematoder) i tarmkanalen. Lodjur får i sig bandmasklarver från bytesdjur som är mellanvärdar, bland annat smågnagare. Under 2024 hittades band- och/eller spolmask hos 136 lodjur. Vid god födotillgång och frånvaro av andra sjukdomar bedöms tarmparasiterna ha en mycket liten inverkan på hälsan.

En annan ofta förekommande parasit som drabbar lodjur är rävskaab (*Sarcoptes scabiei*). Skabbdjuret har, till skillnad från tarmparasiterna en tydlig negativ inverkan på hälsan och infektionen verkar ofta leda till svält och död. Fynd av hudskabb gjordes hos sju lodjur.

Lodjur kan också ha öronskabb (*Otodectes cynotis*), vilket noterades hos åtta undersökta djur fällda under licensjakt.

Andra fynd

Två honor (M531911 och M532133) var dräktiga med tre fosterblåsor vardera.

En cysta påträffades i höger njure hos individ m531832, men bedömdes inte ha haft någon negativ påverkan på djuret.

KÖNSFÖRDELNING, STORLEK OCH ÅLDER

Sammanlagt undersöktes 92 honor (43%) och 117 hanar (54%). Hos sex lodjur gick kön inte att bedöma på grund av ofullständigt undersökningsmaterial. Ett fall omfattas av sekretess.

Det lättaste inkomna lodjuret var en unge som vägde 2,4 kg, (M531531) som hittades död i Uppsala län. Det tyngsta lodjuret vägde 24,6 kg, en vuxen hane (M531592) fälld under

licensjakt, även den från Uppsala län. De undersökta vuxna lodjuren hade en medelvikt på 16,0 kg.

När ålderskategorin av lodjur bedöms - förutom kriterierna på sid. 5 – noteras också om hanarna har fått små hudtaggar på penis, något som bildas i samband med könsmognad. Totalt var 155 lodjur fullvuxna och 60 var icke könsmogna eller årsungar. Ett fall omfattas av sekretess.

VARG

SAMMANFATTNING

Totalt har 64 vargar eller delar av vargar inkommit till SVA under 2024. De flesta inkom som följd av länsstyrelsens beslut om licensjakt (55%) och skyddsjakt (30%), där åtta var från skyddsjakt på enskilds initiativ (Jaktförordningen 28§). Fem vargar förolyckades i trafiken eller avlivades till följd av påkörning. Fyra vargar inkom som sekretessbelagda fall.

Hälsoläget är över lag gott för de undersökta vargarna och de fynd som gjorts följer mönstret för vad som setts tidigare hos undersökta svenska vargar.

FÖRVALTNINGSBESLUT

Licensjakt

Totalt inkom 35 vargar från licensjakten 2024. Beslut om licensjakt fattades av länsstyrelserna i Södermanlands, Värmlands, Västmanlands Västra Götalands och Örebros län.

Vid licensjakt besiktigas djuret när det fällts. Vid besiktningen tas en rad mått, vikt och en besiktningssblankett fylls i av länsstyrelsens besiktningssperson. När en varg fällts i licensjakt har jägaren möjlighet att behålla vargskinnen och därför skickas oftast flådda hela kroppar till SVA för obduktion. Vid tecken på skabb ska päls eller prov från päls skickas till SVA för analys. Se rapporten "Licensjakt på varg 2024" som hittas på SVA:s webbplats för detaljer kring de undersökta vargarna.

Skyddsjakt

Totalt inkom 19 vargar från skyddsjakt. Av dessa var fyra från Västra Götalands län, tre från Dalarnas län, två från Gävleborgs län, två från Västerbottens län, två från Östergötlands län, en från Kronoborgs län, en från Norrbottens län, en från Södermanlands län, en från Västmanlands lä, en från Skåne och en från Stockholms län.

Åtta vargar avlivades under skyddsjakt på enskilds initiativ (JF 28§).

FALLVILT

Trafikolyckor

Fem vargar hade förolyckats i trafik eller avlivats till följd av påkörning, fyra av dem i vägbunden trafik och en på grund av tåg.

OBDUKTIONSFYND

Äldre skador

Äldre skador, såsom avläkta skelettskador, hittades hos sex vargar. Ingen varg hade äldre skottskador.

Missbildningar

De medfödda defekter som drabbar vargar i Sverige är framför allt kryptorkism och bettfel. Under året var tre hanar kryptorkida. Kryptorkism innebär att ena eller båda testiklarna inte har vandrat ner till pungen som de ska, utan är kvar i buken eller ljumsken. Hur kryptorkism är relaterat till genetik hos den svenska vargpopulationen studeras närmare av forskare på SLU och SVA. Under året hade tre varg bettfel. Bettfel kan vara av olika karaktär, exempelvis tångbett, underbett eller överbett.

Tandhälsa

Tandstatus hos vargarna var över lag god. Totalt 22 noteringar gjordes på tandhälsan. Vanligast var lindrigt slitage, avsaknad av tand eller bruten tandspets.

Parasiter

Hundens dvärgbandmask (*Echinococcus granulosus s.l.*) påvisades inte hos någon undersökt varg. Rävskabb påvisades hos två vargar under året.

Andra fynd

Hos individ M531535 påträffades utbredd tumörvävnad i lungvävnaden med mindre än en femtedel av normal lungvävnad kvar.

KÖNSFÖRDELNING, STORLEK OCH ÅLDER

Könsfördelningen var 26 tikar (41%) 34 hanar (55%) och fyra individer vars kön ej anges på grund av sekretess.

Den lättaste vargen var en ung tik (M531410) som fälldes under licensjakten i Värmlands län och vägde 17,5 kg. Den tyngsta vargen av de vargar som inte är belagda med sekretess, var en hane (M532651) på 49 kg som trafikdödades

i Uppsala län. Medelvikten för vuxna vargar i helkropp var 39,6 kg.

Åldersfördelningen var 24 vuxna vargar, 34 årsungar/ungdjur och fyra individer vars ålder ej var angivet på grund av sekretess.

Referenser

SVA:s databas SVALA.

Höök E., Ågren. E. O. Licensjakt på björn 2024. 2024. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. SVA:s Rapportserie 105:2024

Höök E., Ågren. E. O. Licensjakt på lodjur 2024. 2024. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. SVA:s Rapportserie 103:2024

Höök E., Ågren. E. O. Licensjakt på varg 2024. 2024. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. SVA:s Rapportserie 98:2023

Höök E., Ågren. E. O. Licensjakt på järv 2024. 2025. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala. SVA:s Rapportserie 112:2025

besöksadress: ulls väg 2 B **adress.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
e-mail. sva@sva.se **webb.** www.sva.se